

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag

PB 706, 7407 Trondheim, Tlf: 73 51 52 24, Fax: 73 51 27 27
E-post: sortrondelag@naturvern.no, web: http://www.naturvern.no/sortrondelag

NVE
nve@nve.no

Trondheim, 04. november 2006

Høyring til meldingar og konsesjonssøknader på Fosen

Vi viser til utsende meldingar og forslag til program for utgreiingar.

Avvis all behandling av meldingane inntil det er utarbeidd regional plan.

Vi viser til høyringsutkast fra Miljoverndepartementet av 19. oktober 2006: «Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg»
Dei foreliggende planar for vindkraftanlegg i Midt Noreg er så omfattande, at dersom behandlinga av meldingar og konsesjonssøknader ikkje blir stansa, så vil dette i praksis hindre ei reell utarbeiding av ein regional plan for vindkraft i tråd med Miljøverndepartementets retningsliner. Det blir ikkje mogleg å få situasjonen under kontroll.

Dette blir også klårt uttrykt i pkt 4.4. i høyringsutkastet:

«Det vil være hensiktsmessig å avvente konsesjonsbehandlingen til det foreligger godkjente regionale planer i enkelte områder og for enkelte prosjekter.»

Trondheimsfjorden med omland er sannsynlegvis Noregs største og viktigaste våtmarksområde, og det er viktig at alle planar på nord- og sørsida av Trondheimsfjorden blir sett under eitt.

Det finst i dag planar, meldingar, konsesjonssøknader og ferdige konsesjonar for Midt Noreg som omfattar 6000 MW installert effekt, eller nesten det dobbelte av totalt installert effekt i Danmark.

Anlegga er i stor grad lagt langs «kystriksvegen» for trekkande fugl langs kysten av Midt Noreg, og dekker i tillegg store delar av området rundt Trondheimsfjorden.

Med sine omfattande fjæreområde, grunne vatn og elveoser, representerer Trondheimsfjorden ein viktig landingsplass for trekkfugl som treng næringsopptak under trekket. I tillegg er det eit omfattande døgn trekkt mellom dei ulike områda.

Dersom det blir plassert barrierer ein eller fleira stader langs den breie trekkruta langs kysten, risikerer vi ein avvisingseffekt. Om det i tillegg blir plassert anlegg rundt Trondheimsfjorden, kan dette ytterligare bli forsterka.

Resultatet kan bli at fuglane flyg utenom og ikkje stansar for næringssøk. Dette har vi erfaringar for fra vindkraftanlegg på Gotland. Vi veit ikkje kor stor virkninga kan bli, men risikerer at fuglane kjem utmatta fram til hekkeplassane og det blir mislykka hekking. I løpet av nokre år kan dette bli alvorleg for bestandane. Når det gjeld trekkfuglar snakkar vi om all-europeiske bestandar, verna gjennom Bernkonvensjonen.

I tillegg kjem virkninga på stadbunden fugl, og erfaringane frå Smøla er skremmande, men slett ikkje uventa. Det er den totale virkninga, sumvirkninga som blir avgjerande.

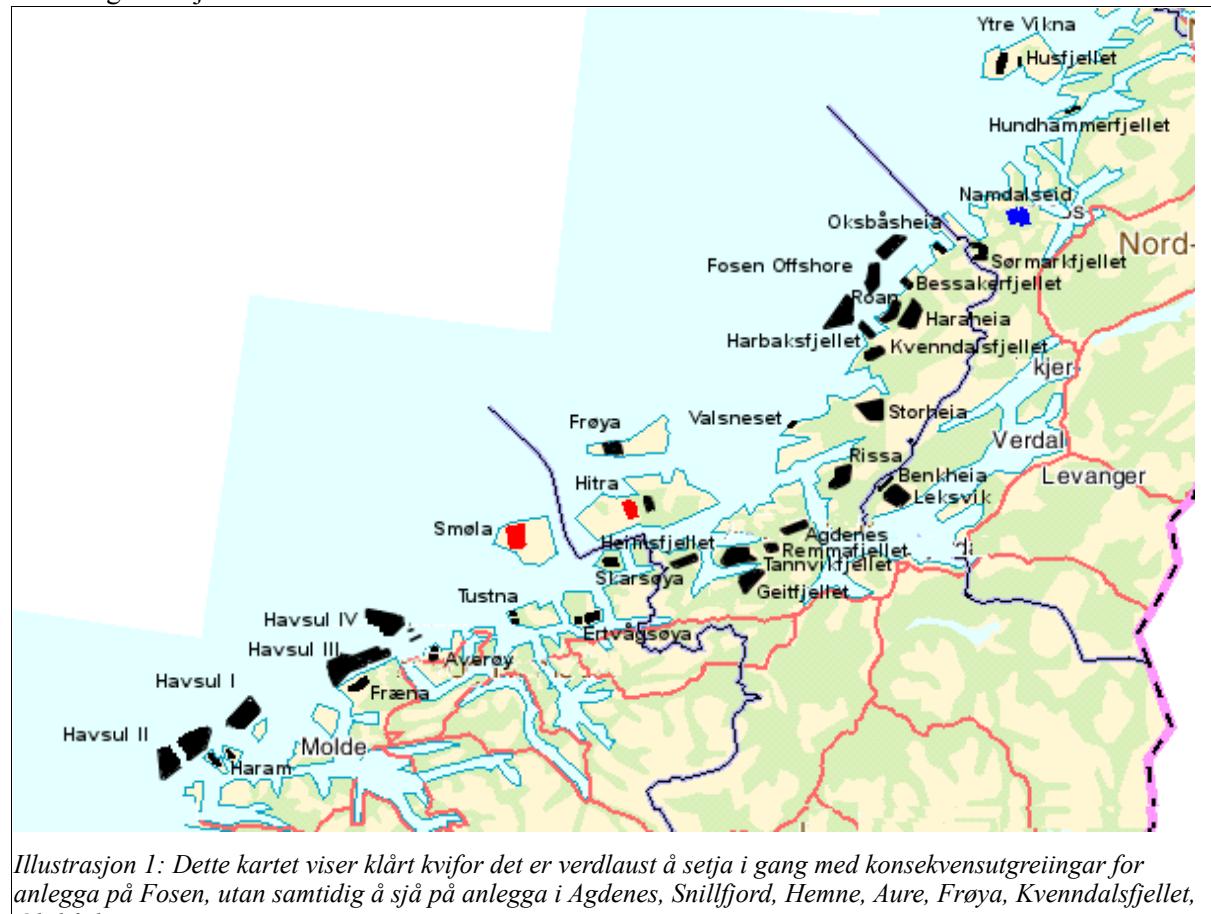
Ut i frå denne argumentasjonen hevdar vi:

Det må bli gjennomført ei heilskapleg vurdering for samtlege planlagde, meldte, konsesjonssøkte og igangverande anlegg i heile Midt Noreg når det gjeld den totale virkninga på fugl, både trekkfuglar og stadbunden fugl.

Det er ikkje tilstrekkeleg å gjennomføre konsekvensutgreiingar for dei einskilde vindkraftanlegga. Kvar for seg blir desse konsekvensutgreiingane verdlause. Området må bli sett i full samanheng. Det naturlege er å gjennomføre dette som ein lekk i utvikling av ein regional plan, og leggja all behandling av vindkraft i Midt Noreg på is inntil den regionale planen er ferdig utarbeidd.

Legg sumvirkningane til grunn for vidare behandling

Erfaringane for all behandling av miljøspørsmål viser det same, at ei «bit for bit behandling» fører til at store miljøverdiar går tapt, ikkje minst når det gjeld viktige våtmarksområde som Trondheimsfjorden. Dei ulike områda må bli sett i samanheng og sumvirkninga må blir vurdert. Vindkraftanlegg i Trondheimsfjordsområdet er inngrep på line med dei mange prosjekta som medfører oppfylling avnæringsrike fjæreområde.

Illustrasjon 1: Dette kartet viser klårt kvifor det er verdlaust å setja i gang med konsekvensutgreiingar for anlegga på Fosen, utan samtidig å sjå på anlegga i Agdenes, Snillfjord, Hemne, Aure, Frøya, Kvenndalsfjellet, Oksbåsheia etc etc.

Konsekvensutgreiinga for Oksbåsheia er typisk for at ei slik «bit for bit vurdering» seier lite, sett ut i frå totalvirkninga. Den er naturleg nok ikkje sett i samanheng med andre anlegg på Fosen, og er i tillegg så mangefull at det i seg sjølv er grunnlag for å krevja ny utgreiing.

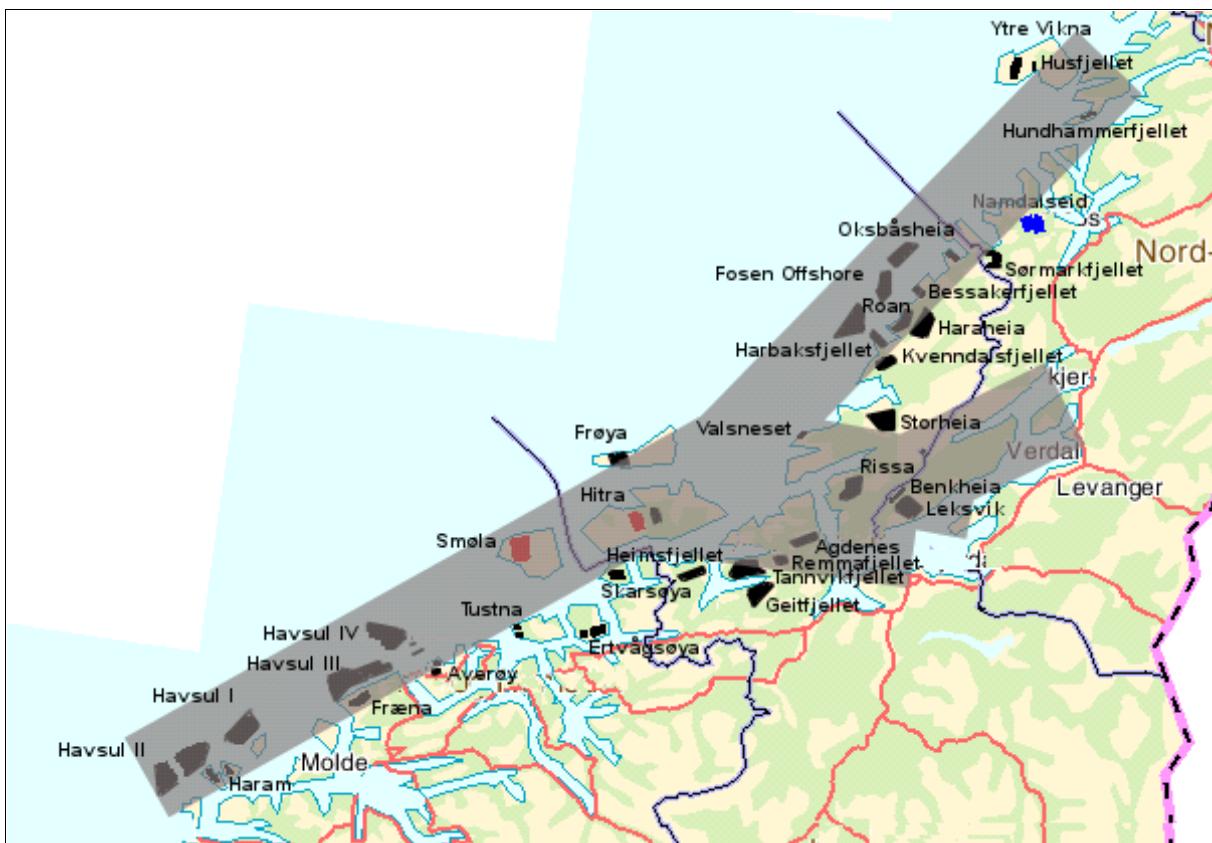
I utgreiinga for Oksbåsheia skriv Sweco Gröner om datagrunnlaget for Biologisk mangfold / naturmiljø:

”Kartlegging av fugletrekk over planområdet er heller ikke foretatt.

*..
Datagrunnlaget er på tross av dette vurdert å være tilfredsstillende til formålet.”*

Heller ikkje for Kvenndalsfjellet er kystens store fugletrekk eit vesentleg tema, og naturleg nok er heller ikkje virkninga for trekkfugl eller stadbunden fugle sett i samanheng med alle dei andre nye

planane. Også på dette grunnlaget er det tilstrekkeleg for å avvise vidare behandling av Kvenndalsfjellet inntil ei samla vurdering er gjennomført.

Illustrasjon 2: Det er ikke mogleg å vise trekkrutene nøyaktig, men dette kartet antyder kvifor vindkraftanlegg langs kysten av Midt Noreg og i Trondheimsfjordsområdet kan fortone seg som eit gigantisk miljøeksperiment vi ikke kjenner rekkevidda av.

Vi har her reist kravet om å vurdere dei dei totale virkningane for alle planlagde, meldte, konsesjonssøkte og konsesjonsgjevne anlegg i heile Midt Noreg.

Vi har argumentert spesielt for sumvirkningane når det gjeld fugl, ut i frå at trekkfugl har vore eit «ikke-tema» i eksisterande konsekvensutgreiingar, men argumentet gjeld like godt for sumvirkninga på stadbunden fugl, naturtypar, inngrepsfri natur, friluftsliv, kultur og reiseliv, kvar for seg og og alle virkningane til saman.

Slike problemstillingar er ikkje ukjende elles i Europa, og mellom anna har Scottish Natural Heritage laga retningslinjer:

«Guidance. CUMULATIVE EFFECT OF WINDFARMS, Version 2 revised 13.04.05»

Skottane legg stor vekt på at det ikkje er tilstrekkeleg å vurdere virkningane av kvart anlegg for seg, men at ein må sjå på den samla, kumulative effekten.

Vi vil også vise til vedtak i Fylkesutvalet i Sør-Trøndelag i møte 31.10.06:

1. *Sør-Trøndelag fylkeskommune stiller seg i utgangspunktet positiv til vindkraft da dette er en fornybar energiform. Dette gir imidlertid svært arealkrevende og synlige inngrep. Det er derfor avgjørende at utbygging skjer på de minst konfliktfylte områdene, og at man søker å balansere behovet for kraft opp imot hensynet til naturen, turistnæringa og lokalsamfunnet.*

- 2. Dette krever en samlet regional vurdering og prioritering av alle de vindkraftanlegg i Trøndelag som er til behandling, vurdering eller er innmeldt, jevnfør Fylkestingets vedtak 10.10.2006, sak 66/2006. Sør-Trøndelag fylkeskommune vil bidra til at et slik arbeid kommer i gang snarest og sørge for at det ikke strekker unødig ut i tid.*
- 3. Sør-Trøndelag fylkeskommune vil fraråde at det gis flere konsesjoner inntil en slik regional vurdering er gjort. Dette ut fra at utredningsplikten ikke kan betraktes som oppfylt før en slik samlet utredning av konsekvensene er utført.*
- 4. Dette innebærer at Sør-Trøndelag fylkeskommune fraråder konsesjon for Kvenndalsfjellet og Oksbåsheimen og har innsigelse til reguleringsplanene for disse områdene inntil en regional vurdering/utredning er gjort.*
- 5. Når det gjelder meldingene for Haraheia, Fosen offshore, Storheia, Rissa og Benkheia vindkraftverk, mener Sør-Trøndelag fylkeskommune at utredningsplikten ikke vil være oppfylt før det er gjort en regional utredning som beskrevet over. Det er da heller ikke mulig å ta stilling til disse prosjektene før dette arbeidet er gjort. Det samme gjelder meldingen om nettilknytningen for disse anleggene.*
- 6. Når det gjelder ny 420kV kraftledning fra Roan til Namsos, synes denne nødvendig uansett hvilke vindkraftverk som velges. Overføringsledningen bør i størst mulig grad gå gjennom områder med eksisterende inngrep og mest mulig av den bør legges i jordkabel. Dette er spesielt viktig gjennom bebygde områder og omfintelige landskap, men bør vurderes for alle berørte områder. Utredningsprogrammet bør dessuten presiseres noe med hensyn til kulturminner i tråd med mer detaljerte kommentarer som ettersendes.*

Vi sluttar oss i hovudsak til innhaldet i dette vedtaket.

Vindkraftanlegg langt til havs.

Det er fleire aktører på banen for å utvikle flytande vindturbinar som kan plasserast utafor trekkrutene til fugl og utafor synsvidde. Her går utviklinga raskt, og det blir snart plassert ut ein testturbin utafor Stord. Så langt vi har oversyn over i dag, representerer slike hav-anlegg vesentleg mindre konsekvensar for miljøet. Dei har også vesentleg større effektivitet, gjennom ei rekna driftstid på 4500 timer, mot 3000 timer for landbaserte anlegg. Vi ser det slik at vi har tid til å vente på denne teknologien er ferdig utvikla i staden for å ha det travelt og ta sjansen på å gjera inngrep som kan medføre konsekvensar vi ikkje kan sjå rekkevidda av i dag.

I mellomtida har vi også tid til å utvikle regionale planar for eventuelle landbaserte anlegg.

Oppsummering

Det må bli gjennomført ei heilskapleg vurdering for samlede planlagde, meldte, konsesjonssøkte og igangverande anlegg i heile Midt Noreg når det gjeld den totale virkninga på fugl, både trekkfuglar og stadbunden fugl. Det er ikkje tilstrekkeleg å gjennomføre konsekvensutgreiingar for dei einskilde vindkraftanlegga. Kvar for seg blir desse konsekvensutgreiingane verdslause. Området må bli sett i full samanheng.

I tillegg til å sjå på sumvirkninga for fugl, både trekkfugl og stadbunden fugl, må vi også få vurdert sumvirkninga på fauna elles, naturtypar, inngrepsfri natur, friluftsliv, kultur og reiseliv. I tillegg til å sjå på sumvirkninga for desse momenta kvar for seg, må ein også vurdere den totale virkninga for dei ulike momenta. Det er spesielt viktig at alle planlagde anlegg nord, vest og sør for Trondheimsfjorden blir sett under eitt.

Ut i frå dette ber vi om at all behandling av vindkraft i Midt Noreg blir lagt på is inntil den regionale planen er ferdig utarbeidd. Dette er i tråd med kva Miljoverndepartementet anbefaler i utkastet til retningslinjer for regionale vindkraftplanar.

Sør Trøndelag Naturvernforbund

v/ Mads Løkeland
mads.lokeland@stfk.no
 72487573 / 95056726